

De dag des HEEREN

De dag des HEEREN

Hans van de Lagemaat

Schrijver: Hans van de Lagemaat

ISBN: 9789463672849

© Hans van de Lagemaat

Inhoud

1	De dag des HEEREN.....	5
1.1	De dag des HEEREN bij Jesaja	9
1.2	De dag des HEEREN in Ezechiël.....	21
1.3	De dag des HEEREN in Joël.....	25
1.4	De dag des HEEREN in Amos.....	32
1.5	De dag des HEEREN in Obadja.....	35
1.6	De dag des HEEREN in Zefanja.....	37
1.7	De dag des HEEREN in Maleachi.....	47
1.8	De dag des HEEREN, Thessalonicenzen.....	61
1.9	De dag van des HEEREN, Korintiërs	70
1.10	De dag des HEEREN, Romeinen	74
2	Zij die op de aarde wonen	76
3	Het beest uit de zee.....	99
3.1	Openbaring 12 en 13	100
3.2	Dat was en niet is.....	105
3.3	Drieënhalf jaar en het heilige volk.....	111
3.4	Het eerste beest in Daniël	123
3.5	De verklaring van het eerste beest.....	128
3.6	De kleine horen.....	136
3.7	De mens der zonde	139
4	De getrouwe Getuige.....	148
4.1	Getrouw en waarachtig	154
4.2	Psalm 89	164
4.3	Het verbond met David.....	180
4.4	Een snelle Getuige	188
5	De Overste van de koningen der aarde	191
5.1	De verdeling in het Nieuwe Testament.....	195
5.2	De koningen der aarde in Openbaring.....	200
5.3	De koningen van de aarde in Jozua	206
5.4	De koningen van de aarde in Salomo	208
5.5	Een andere vorst.....	212

1 De dag des HEEREN

Afgaande op het enorme aantal verklaringen dat er geschreven is over het laatste Bijbelboek, waarvan er geen twee gelijk zijn, zouden we tot de conclusie kunnen komen dat we voor een onoplosbaar probleem staan. Het is een moeilijk Boek, een duister Boek, wordt veelal gezegd en de vele verklaringen maken het er niet eenvoudiger op. Veel van Gods kinderen laten het Boek ongelezen, ondanks de uitdrukkelijke zegen die de Heere aan het lezen van en het luisteren naar dit deel van Gods Woord verbonden heeft:

‘Zalig is hij die leest en zijn zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, want de tijd is nabij.’ (Opb. 1:3).

‘En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.’ (2 Pet. 1:19).

We moeten ons dus niet laten afhouden door hen die zeggen dat we beter geen studie kunnen maken van het profetische Woord. Mensen zeggen dikwijls dat dit de ‘duistere plaats’ is. Gods mening is anders.

Maar waar komt dan al die verwarring vandaan waar het de Openbaring betreft? Allereerst is er natuurlijk die welhaast onbedwingbare neiging om wijs te willen zijn boven hetgeen er geschreven staat. Alles wat we lezen in te willen passen in onze eigen vooropgezette theologische systemen. Onnoemelijke schade is daar door de loop van de eeuwen al door ontstaan. En met het oog daarop mag ook die vermaning van de apostel Paulus wel voortdurend in onze harten wonen:

'Want door de genade die mij gegeven is, zeg ik ieder onder u niet hoger te denken dan hij moet denken, maar laat hij denken in bescheidenheid, naar de mate van geloof zoals God die aan ieder heeft toebedeeld.' (Rom. 12:3).

Een andere oorzaak van veel verwarring is de ongehoorzaamheid van Gods dienstknechten aan Gods opdracht om het Woord der waarheid recht te snijden (2 Tim. 2:15). Indien we de verschillende tijden en bedelingen in Gods heilshandelen niet van elkaar onderscheiden hoeven we ook geen klaarheid in het profetische woord te verwachten. Als we de vele waarschuwingen en beloften kunnen laten staan voor hen die ze toekomen, dan zijn vele 'moeilijkheden' al opgelost en kunnen we er zelf rijke geestelijke lessen uit leren.

De visie in dit boek

In dit boek ga ik uit van de visie dat Openbaring een voortzetting en de beschrijving van de vervulling van de Oudtestamentische profeten is. Dat kadert meteen ook de context af: Israël en de komst van de Koning en de oprichting van het Koninkrijk.

Daarom ga ik ervan uit dat de volledige inhoud van dit Boek nog toekomstig is en dat de Gemeente zoals Paulus die definieert (Ef. 1:23) hier niet in voor komt. Paulus schreef in de gevangenis over een geheimenis dat hem door de Heere geopenbaard was. Dat geheimenis komen we in Openbaring niet tegen en voor de inhoud daarvan moeten we daar dus niet zoeken.

In Openbaring ontsluit zich voor onze ogen de voleinding der eeuwen, waarvan de profeten van Israël hebben geprofeteerd en waar zij naar hebben uitgezien.

Zoals ik dit schrijf klinkt het als een vooronderstelling, waardoor het lijkt alsof ik het Boek door een bepaalde bril wil benaderen. Dat is echter juist de valkuil die ik wil vermijden. Ik probeer in dit

boek 'van binnenuit' te werk te gaan; zo is deze visie ook tot stand gekomen. Alles wat ik erover probeer te zeggen is consistent en controleerbaar, zonder dat het nodig is op de hoogte te zijn van allerlei andere interpretaties of grondige kennis van de kerkgeschiedenis of algemene geschiedenis. De lezer kan zelf onderzoeken aan de hand van Gods Woord en zien of deze dingen waar zijn.

In dit hoofdstuk geef ik een studie over de dag des Heeren. Niet iedereen zal misschien meteen overtuigd zijn van de dingen die ik hierover schrijf. Mijn vraag is om niet meteen te oordelen, maar rustig en zo veel mogelijk onafhankelijk van vooropgezette meningen te onderzoeken en de inhoud van de hoofdstukken met elkaar te vergelijken.

De dag des Heeren: zondag?

Vanuit de inleiding van de Openbaring komt ons al heel veel informatie tegemoet. Zoveel dat we al bij de aanvang gewaarschuwd worden met een zeer bijzonder Boek te doen te hebben.

'En ik was in de geest op de dag des Heeren' (1:10).

Johannes was op Patmos. En hij was (werd) in de geest op de dag des Heeren. Waar denken we aan als we lezen van de dag des Heeren? De zondag is het gebruikelijke antwoord. Het gebruik om de zondag de dag des Heeren te noemen vindt nergens zijn oorsprong in de Schrift, tenzij het op deze plaats zou zijn. Onze eerste vraag zou kunnen zijn: is dat terecht? Zou dat de werkelijke bedoeling zijn van deze tijdsaanduiding op de drempel van dit zo belangwekkende Boek? Overal elders in het Nieuwe Testament

wordt de zondag¹ aangeduid als 'de eerste dag der week' (Mat. 28:1; Mark. 16:2, 9; Luk. 24:1; Joh. 20:1,19; Hand. 20:7; 1 Kor. 16:2). In het Oude Testament vinden we ook nog 'op de dag na de sabbat' (Lev. 23:11), maar 'dag des Heeren' wordt in dit verband nooit gebruikt. Veeleer lijkt dat een overblijfsel uit de heidense traditie dat in vroegere eeuwen de kerk is binnengeslopen. De zon was de heer. Daarom heette die dag ook, of juist, bij de heidenen *dies dominica*, dag van de heer, de zon.

Nu kunnen we wel geloven dat dergelijke tradities of gewoonten de kerk binnendringen, maar dat de Geest Gods het toegestaan zou hebben dat ze in Zijn Woord zouden worden opgenomen moeten we zonder meer afwijzen.

¹ Het is zelfs de vraag of 'eerste dag van de week' wel een juiste vertaling is. Letterlijk staat er 'één der sabbatten', waarschijnlijk verwijzend naar de sabbatstelling na het feest der eerstelingen (Lev. 23).

1.1 De dag des HEEREN bij Jesaja

Jesaja

We zullen dus moeten geloven, op een zeer wankel basis, dat de Heilige Geest alleen hier de uitdrukking 'de dag des Heeren' gebruikt om de eerste dag van de week aan te duiden of we moeten op zoek naar een andere verklaring.

In de Schrift hoeven we niet lang te zoeken naar deze uitdrukking. Op vele plaatsen komen we haar tegen. De eerste keer in Jesaja 2. Daar wordt ons al veel verteld over die dag:

'Want de dag van de HEERE van de legermachten zal zijn tegen al wie hoogmoedig en trots is, tegen al wie zich verheft, opdat hij vernederd zal worden; tegen alle ceders van de Libanon, hoog en verheven, en tegen alle eiken van Basan, tegen al de hoge bergen en tegen al de verheven heuvels, tegen elke hoge toren en tegen elke vestingmuur, tegen alle schepen van Tarsis en tegen alle koopvaardijsschepen met kostbare lading. De hoogmoed van de mensen zal vernederd worden en de trots van de mannen zal neergebogen worden. Alleen de HEERE zal op die dag hoogverheven zijn.' (Jes. 2:12-17).

Dat is het karakter van die dag. De Heere alleen zal verheven zijn. En dat is ook het karakter van het boek Openbaring. Al wat zich verheft tegen God en al wat zichzelf verhoogt, zal vernederd worden. Alleen Hij zal in die dag hoogverheven zijn.

Datzelfde hoofdstuk vertelt nog meer wat er in 'die dag' zal gebeuren. Omdat de Heere alleen hoogverheven zal zijn is er geen plaats meer voor afgoden. Ze vergaan volkomen (Jes. 2:19).

Voor de mensen die te maken krijgen met de schrik van de Heere in die dag is er geen ontkomen aan, hoewel zij dit wel zullen proberen.

'Dan zullen zij de grotten van de rotsen binnengaan en de holen in de grond, uit angst voor de HEERE en vanwege de glorie van Zijn majesteit, als Hij opstaat om de aarde te verschrikken. Op die dag zal de mens zijn zilveren afgoden en zijn gouden afgoden, die hij voor zichzelf gemaakt had om zich daarvoor neer te buigen, voor de ratten en de vleermuizen werpen. Dan zullen zij de spleten in de rotsen binnengaan en de kloven in de rotsen, uit angst voor de HEERE, en vanwege de glorie van Zijn majesteit, als Hij opstaat om de aarde te verschrikken.' (Jes. 2:19-21).

Dat is dus wat er gebeurt: Hij staat op om de aarde te verschrikken. Het Hebreeuwse *èrèts* wordt hier met 'aarde' vertaald. Dat is niet verkeerd, maar logischer lijkt me om het hier met 'land' te vertalen, zoals dat ook gebeurd is in vers 7 en 8. De context in Jesaja 2 is het volk van God, Israël. Het gaat om het land Israël, dat vervuld is met afgoden en paarden en wagens. De profetie richt zich tot een volk dat door God verlaten is. Het volk is *Lo-ammi*, niet Mijn volk, in deze profetie.

'Maar U hebt Uw volk verlaten, het huis van Jakob, want zij zijn vol goddeloosheid uit het Oosten, en zij duiden wolken, net als de Filistijnen, en met buitenlanders slaan zij de handen ineen.' (Jes. 2:6).

Dat is de staat van het uitverkoren volk. Op die manier verontreinigen zij het land en daarom komt de Heere om het land en zijn inwoners te verschrikken. Hij gaat het reinigen, louteren. De toorn van God is in de eerste plaats gericht tegen Zijn eigen volk, dat Hem gekend had en door Hem gekend was, maar door hun daden hadden laten zien dat zij geen lust hadden aan die kennis.

Er is hier nog een treffende overeenkomst met Openbaring. De inwoners van het land zullen vanwege de schrik van de Heere zich proberen te verbergen in de grotten en de kloven van de rotsen.

Dat vinden we ook in Openbaring bij de opening van het zesde zegel.

*'En ik zag toen het Lam het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed, en de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een harde wind wordt geschud. En de hemel week terug als een boekrol die wordt opgerold. En alle bergen en alle eilanden werden van hun plaats gerukt. En de koningen van de aarde, de groten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen en alle slaven en vrije mensen **verborgen zich in de grotten en tussen de rotsen in de bergen**. En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: Val op ons en verberg ons voor het aangezicht van Hem Die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam. Want de grote dag van Zijn toorn is aangebroken en wie kan dan staande blijven?' (Opb. 6:12-17).*

Jesaja 13

In Jesaja 13 lezen we nog meer over deze dag des Heeren. In dit hoofdstuk staat die dag centraal en de overeenkomsten met Openbaring zijn groot in dit hoofdstuk. Hoofdstuk 13 is het begin van een nieuwe serie profetieën en die serie loopt door tot en met hoofdstuk 27. Het zijn lasten over de volken rondom Israël afgewisseld met de zegeningen die over Zijn volk zullen komen. De eerste last is die over Babel. Driemaal spreekt de Heere door Jesaja over die dag die komen zal.

'Weeklaag, want de dag van de HEERE is nabij; als een verwoesting van de Almachtige komt hij.' (Jes. 13:6).

'Zie, de dag van de HEERE komt, meedogenloos, met verbolgenheid en brandende toorn, om van het land een

woestenij te maken en zijn zondaars eruit weg te vagen.'
(Jes. 13:9).

'Daarom zal Ik de hemel doen sidderen, en de aarde zal lostrillen van haar plaats om de verbolgenheid van de HEERE van de legermachten, en om de dag van Zijn brandende toorn.' (Jes. 13:13).

Het land

In de eerste plaats wil ik in Jesaja 13 de overeenkomsten met het boek Openbaring laten zien en niet een volledige verklaring van dit hoofdstuk proberen te geven. Ik wil wel de vraag neerleggen over welk land het in vers 5 en vers 9 gaat. Is dat het land van Babel of gaat het over Israël? Deze laatste gedachte moeten we niet zonder meer verwerpen. God gaat Zijn land bevrijden en teruggeven aan Zijn volk. Dat doet Hij door het eerst te reinigen van alle zonden en zondaren. Het is heel wel mogelijk dat het hier gaat om een bezettende macht, Babel, die uit het land wordt verdreven. In elk geval is dat het geval in de profetie over Assyrië in het volgende hoofdstuk.

*'De HEERE van de legermachten heeft gezworen: Voorwaar, zoals Ik het Mij voorgenomen heb, zo zal het gebeuren, en zoals Ik het besloten heb, zal het tot stand komen. Ik zal Assyrië verbreken in **Mijn land**, en op Mijn bergen zal Ik het vertrappen. Dan zal zijn juk van hen afglijden, en zijn last zal van hun schouder afglijden. Dit is het raadsbesluit dat genomen is over heel het land. En dit is de hand die uitgestrekt is tegen alle volken. Want de HEERE van de legermachten heeft het besloten, wie zou het dan verijdelen? En Zijn hand is uitgestrekt, wie zou die dan afwenden?' (Jes. 14:24-27).*

Als we de verwoesting van Zijn land maar moeilijk kunnen begrijpen en nauwelijks kunnen geloven dat het zover met Israël zal komen, is Jesaja 24 heel leerzaam.

*‘Zie, de HEERE maakt **het land** leeg en verwoest het; het oppervlak ervan keert Hij ondersteboven, Hij verspreidt zijn inwoners.’ (Jes. 24:1).*

*‘**Het land** zal volkomen leeggehaald en leeggeplunderd worden, want de HEERE heeft dit woord gesproken. Het treurt, verwelkt– **dat land**; hij verkommert, verwelkt– de bewoonde wereld; zij verkommenen– de voornaamsten van de bevolking van **het land**. Want het land is ontheiligd door zijn inwoners: zij overtreden de wetten, zij veranderen elke verordening, zij verbreken het eeuwige verbond. Daarom verteert de vervloeking **het land** en moeten zijn inwoners boeten. Daarom zullen de inwoners van **het land** verbrand worden, zodat er weinig stervelingen zullen overblijven.’ (Jes. 24:3-6).*

*‘Op straat is er gejammer over de wijn; alle blijdschap is ondergegaan, de vreugde uit **het land** is verdwenen.’ (Jes. 24:11).*

*‘Want het zal op **de aarde**², te midden van de volken, zo gaan als bij het afschudden van een olijfbroom, als bij de nalezing wanneer de wijnoogst ten einde is.’ (Jes. 24:13).*

*‘Angst, valkuil en strik over u, bewoners van **de aarde**!’³ (Jes. 24:17).*

² Hier wordt ook het woordje *èrèts* gebruikt. Het is hetzelfde woordje dat in de voorgaande verzen met ‘land’ is vertaald. Het land is het onderwerp van deze profetie, niet de aarde.

³ ‘Het land’. Zie de vorige voetnoot.

*'Scheuren, openscheuren zal **de aarde**, splijten, opensplijten zal **de aarde**, vervaarlijk wankelen zal **de aarde**, hevig waggelen zal de aarde, als een dronkaard. Zij zal heen en weer slingeren als een nachthutje, haar overtreding zal zwaar op haar drukken, zij zal neervallen en niet meer opstaan.'*⁴ (Jes. 24:19, 20).

Deze profetieën gaan allemaal over het land, Zijn land. Ze hebben betrekking op 'die dag', de dag van de Heere. Daarom moeten we ook in Jesaja 13 de mogelijkheid in overweging nemen dat het daar gaat over het land Israël. Daarom moeten we ook in Openbaring serieus gaan kijken of dat boek wel over de gehele aarde gaat of dat het mogelijkwijs niet veel meer alleen op het land, Zijn land, betrekking heeft.

Jesaja 13 en Openbaring

In Jesaja 13 komt de dag van de Heere driemaal voor, hoewel dan één keer in een andere benaming.

*'Weeklaag, want **de dag van de HEERE** is nabij; als een verwoesting van de Almachtige komt hij.'* (Jes. 13:6).

*'Zie, **de dag van de HEERE** komt, meedogenloos, met verbolgenheid en brandende toorn, om van het land een woestenij te maken en zijn zondaars eruit weg te vagen.'* (Jes. 13:9).

*'Daarom zal Ik de hemel doen sidderen, en de aarde zal lostrillen van haar plaats om de verbolgenheid van de HEERE van de legermachten, en om **de dag van Zijn brandende toorn.**'* (Jes. 13:13).

⁴ 'Het land'. Zie voetnoot 2.

Dat de dag van de Heere ook de dag van Zijn brandende toorn is blijkt wel uit een vergelijking van vers 13 met vers 9. De dag van de Heere komt met brandende toorn en is daarom ook de dag van Zijn brandende toorn. De beschrijving van die dag als zodanig komen we in meerdere Schriftplaatsen tegen.

In vers 6 wordt de dag van de HEERE **nabij** genoemd. Dat is een eerste overeenkomst met die dag die aangekondigd wordt in Openbaring.

De Openbaring werd gegeven om Zijn dienstknechten te laten zien wat **spoedig** moet geschieden. (Opb. 1:1). En in vers 3 van Openbaring 1 lezen we:

*‘want de tijd is **nabij**’* (Opb. 1:3).

Dat nabij zijn van de dag des Heeren is een kenmerk wat we vaker tegen zullen komen en daarom is dat woordje ‘nabij’ in Openbaring ook zo veelzeggend.

Ik wees al op het feit dat de dag van de HEERE ook de dag van Zijn brandende toorn is. Hoe zeer Openbaring spreekt van de toorn van God en van het Lam wordt uit vele teksten duidelijk. Er zijn twee Griekse woorden die met ‘toorn’ of ‘gramschap’ worden vertaald in Openbaring. Dat zijn de woorden *orgè* en *thumos*. Dat zijn tevens de woorden die in de Septuagint gebruikt zijn als de vertaling van ‘verbolgenheid’ en ‘toorn’ in Jes. 13:9.

*‘En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: Val op ons en verberg ons voor het aangezicht van Hem Die op de troon zit, en voor de **toorn** van het Lam. Want **de grote dag van Zijn toorn** is aangebroken en wie kan dan staande blijven?’*
(Opb. 6:16, 17, *orgè*).

De grote dag van Zijn toorn, de toorn van het Lam, is de dag van de HEERE die Johannes ‘in de geest’ zag. (Opb. 1:10).

*'En de volken zijn toornig geworden, en **Uw toorn** is gekomen en daarmee ook het tijdstip voor de doden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven aan Uw dienstknechten, de profeten, en aan de heiligen en aan hen die Uw naam vrezen, de kleinen en de groten, en om hen te vernietigen die de aarde vernietigden.'* (Opb. 11:18, orgè).

*'En een derde engel volgde hen, die met een luide stem zei: Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt, en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, dan zal hij ook drinken van de wijn van de **toorn van God**, die onvermengd is ingeschonken in de drinkbeker van **Zijn toorn**, en gepijnigd worden in vuur en zwavel voor het oog van de heilige engelen en van het Lam.'* (Opb. 14:9, 10, thumos, orgè).

Deze wijn van de toorn van God wordt dus door een bepaalde groep mensen gedronken. Deze wijn wordt ingeschonken voor hen die het beest en zijn beeld aanbidden en het merkteken op hun voorhoofden en handen ontvangen. Waar God dat onderscheid maakt, moeten wij dat ook doen.

*'En de engel zond zijn sikkels op de aarde en oogstte de druiven van de wijnstok van de aarde, en wierp die in de grote wijnpersbak van de **toorn van God**.'* (Opb. 14:19, thumos).

In deze wijnpersbak worden de druiven voor de wijn van vers 9 en 10 getreden.

*'En ik zag een ander teken in de hemel, groot en wonderbaarlijk: zeven engelen met de zeven laatste plagen. Want daarmee zal de **toorn van God** tot een einde gekomen zijn.'* (Opb. 15:1, thumos).

*‘En een van de vier dieren gaf de zeven engelen zeven gouden schalen, gevuld met de **toorn van God**, Die leeft tot in alle eeuwigheid.’* (Opb. 15:7, thumos).

*‘En ik hoorde een luide stem uit de tempel zeggen tegen de zeven engelen: Ga en giet de schalen van de **toorn van God** uit over de aarde.’* (Opb. 16:1, thumos).

*‘En de grote stad viel in drie stukken uiteen en de steden van de heidenvolken stortten in. En het grote Babylon kwam bij God in gedachtenis, en Hij gaf haar de drinkbeker met de wijn van **Zijn grimmige toorn**.’*⁶ (Opb. 16:19, orgè, thumos).

*‘En uit Zijn mond kwam een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenvolken zou slaan. En Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf. En Hij treedt de wijnpersbak van de wijn van de **grimmige toorn van de almachtige God**.’*⁷ (Opb. 19:15, orgè, thumos).

Ik heb al deze teksten aangehaald met het doel om te laten zien dat de dag des Heeren alles te maken heeft met de dag van Zijn toorn. Dat is de koppeling die we zowel in Jesaja 13 als in Openbaring vinden. In een volgend hoofdstuk zullen we meer stil gaan staan bij deze toorn van God en proberen de vragen rond dit thema te beantwoorden. Nu wilde ik het verband met onder andere Jesaja 13 laten zien en aantonen dat ‘de dag des Heeren’ in

⁵ In hoofdstuk 2 zullen we onderzoeken of de vertaling hier en in veel andere plaatsen met ‘land’ in plaats van ‘aarde’ niet meer op zijn plaats is.

⁶ De SV heeft hier ‘de wijn des toorns en des gramschaps’. De HSV ziet hier het stijlfiguur Hendiadys en vertaalt dienovereenkomstig ‘wijn van Zijn grimmige toorn’.

⁷ Zie de vorige voetnoot.

Openbaring 1:10 een dag is die al in de Oudtestamentische profeten werd gevonden.

Een andere overeenkomst tussen Jesaja 13 en Openbaring is de plaats van Babel. Het begin van dit hoofdstuk is:

'De last over Babel, die Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft.' (Jes. 13:1).

In dit hoofdstuk wordt de ondergang van Babel beschreven en de samenvatting daarvan vinden we in vers 19:

'Babel, het sieraad van de koninkrijken, de luister en de trots van de Chaldeeën, zal zijn als toen God ondersteboven keerde Sodom en Gomorra.' (Jes. 13:19).

In Openbaring komt deze val van Babel ook veelvuldig voor en wordt zij even beeldend beschreven als in Jesaja 13. In hoofdstuk 18 wordt de rijkdom van 'Verborgenheim, het grote Babylon, de moeder der hoererijen en de gruwelen der aarde' (Opb. 17:5) beschreven. Vers 16 vertoont veel overeenkomst met Jesaja 13:19.

'Wee, wee de grote stad, die bekleed was met fijn linnen, purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels. Want in één uur is die grote rijkdom verwoest.' (Opb. 18:16).

In Jesaja wordt Babel het sieraad van de koninkrijken genoemd. In Openbaring worden die versieringen en sieraden met name genoemd. In Jesaja wordt de val van Babel vergeleken met de verwoesting van Sodom en Gomorra. In Openbaring was die verwoesting in één uur.

Tenslotte vinden we zowel in Jesaja 13 als in Openbaring de koppeling tussen de dag des Heeren en de tekenen in zon, maan en sterren.

'Ja, de sterren aan de hemel en hun sterrenbeelden zullen hun licht niet laten schijnen, de zon zal verduisterd worden wanneer zij opkomt, en de maan zal haar licht niet laten schijnen.' (Jes. 13:10).

'En ik zag toen het Lam het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed, en de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een harde wind wordt geschud.' (Opb. 6:12, 13).

'De vierde engel blies op de bazuin, en het derde deel van de zon werd getroffen, en het derde deel van de maan en het derde deel van de sterren, zodat het derde deel daarvan verduisterd werd, en zodat de dag voor een derde deel niet licht werd, en de nacht evenmin.' (Opb. 8:12).

Samengevat

1. In Jesaja 13 is de dag van de Heere nabij. Dat woordje kenmerkt ook de dag des Heeren in Openbaring 1:10.
2. Jesaja 13 noemt de dag des Heeren de dag van Zijn brandende toorn. Die brandende toorn komt ook terug in de dag des Heeren beschreven in Openbaring.
3. In Jesaja 13 wordt de val van Babel beschreven. Dat is ook een van de thema's in Openbaring.

4. Jesaja 13 beschrijft heel beeldend de tekenen in zon, maan en sterren, hetgeen we ook zien in Openbaring.

Hiermee wilde ik niet zozeer een verklaring van Jesaja 13 geven, als wel laten zien dat we voor een uitleg van Openbaring niet zonder een grondige kennis van de profeten van Israël kunnen en dat de dag des Heeren een dag is die in die profeten omschreven staat en dat die omschrijving toch wel veel overeenkomsten vertoont met de periode die Johannes zag 'in de geest' op 'de dag des Heeren'.

De dag des Heeren staat niet alleen in Jesaja beschreven. We vinden die ook in de andere profeten. Daar zullen we nu naar gaan kijken.

1.2 De dag des HEEREN in Ezechiël

In Ezechiël komt de dag des Heeren tweemaal voor. De eerste keer in Ezechiël 13.

‘U bent niet in de bressen geklommen, en voor het huis van Israël wierp u geen muur op om op de dag van de HEERE staande te blijven in de strijd.’ (Ez. 13:5).

Deze tekst is een ernstige aanklacht tegen de valse profeten van Israël. In het vers ervoor worden deze profeten voorgesteld als vossen tussen de puinhopen. Ik denk dat we hier moeten denken aan een verwoeste stad, Jeruzalem, waar de vossen rondlopen op zoek naar een makkelijke prooi. De profeten zijn zelf de oorzaak van de puinhopen en nu lopen zij er rond als een stelletje gluiperige roofdieren.⁸

Wat zij hadden moeten doen, deden zij niet. Het beeld uit vers 5 is genomen uit de krijgsvordering. De profeten, althans zij die ervoor doorgingen, hadden in de bressen⁹ moeten gaan staan om de vijand af te weren. De bressen zijn de kwetsbare plaatsen in de stadsmuur waar de vijand vrij toegang heeft. Daar hadden de profeten moeten gaan staan om het volk achter die muren te beschermen. In plaats daarvan susten ze de bewoners in slaap met hun zoete woorden. Ze verdraaiden Gods Woord, waardoor het voor de vijandelijke legers des te eenvoudiger werd om de stad in te nemen.

Wat deze valse profeten ook niet deden was een muur opwerpen voor het huis van Israël. Ze lieten het volk onbeschermd.

⁸ Hier is ook een verwijzing naar Nehemia 4:3, waar we de spottende woorden van Tobias de Ammoniet lezen: ‘Ook al bouwen ze, als er slechts een vos op klimt, maakt hij een bres in hun stenen muur.’

⁹ Een bres is een opening in de stadsmuur. Die scheur is daar door de vijand in gemaakt om de stad in te kunnen nemen.